

مقررات و قوانین بسکتبال

۱- تعریف:

بازی بسکتبال توسط دو تیم انجام می پذیرد که هر تیم شامل ۵ بازیکن می باشد، هدف آنها عبور دادن توپ از حلقه و ممانعت از گل زدن تیم مقابل است. اندازه زمین بسکتبال باید (۲۸*۱۵) یا (۲۶*۱۴) یا (۲۴*۱۲) باشد و ارتفاع زمین بازی تا سقف سالن باید هفت متر باشد.

تمامی خطوط زمین باید ۵ سانتیمتر عرض داشته باشد: شعاع دایره ها باید ۱/۰۸ متر باشد. اندازه تخته باید ۱۸۰* ۱/۰۵ متر باشد که با فاصله ۲/۰۹ متر از سطح زمین نصب می گردد.

یک بازی بسکتبال با یک سر داور و یک داور، منشی، وقت نگهدار مسؤول ۲۴ ثانیه، مسؤول تابلو و یک ناظر فنی مسابقات برگزار می شود. بازی بسکتبال با ۵ بازیکن شروع می شود و با دو نفر هم می توانند ادامه دهند کمتر از دو نفر بازی انجام نمی شود. بازی در چهار پربوت ده دقیقه ای انجام می شود. بین ده دقیقه اول و دوم یک وقت دو دقیقه استراحت و بین ده دقیقه دوم و سوم که نیمه اول هم نامیده می شود یک وقت ده تا پانزده دقیقه استراحت و بین ده دقیقه سوم و چهارم یک وقت دو دقیقه ای استراحت انجام می شود. تایم استراحت هر ده دقیقه، یک تایم استراحت یک دقیقه ای و ده دقیقه آخر تیمها می توانند از دو تایم استراحت یک دقیقه ای استفاده نمایند.

۲- تخلف ها :

سه ثانیه : زمانی که تیمی توپ را در اختیار دارد نباید هیچ یک از بازیکنان آن تیم بیش از سه ثانیه در منطقه دوزنقه تیم مقابل توقف نمایند. تمامی خطوط منطقه دوزنقه جزء منطقه محدوده محسوب می شوند .

هشت ثانیه : زمانی که بازیکنی مالکیت توپ را در زمین دفاعی خود در اختیار می گیرد بایستی در عرض هشت ثانیه توپ را از زمین خارج کرده و به زمین حمله ببرد.

۲۴ ثانیه : اگر تیمی مالک توپ شده باشد. باید در عرض ۲۴ ثانیه توپ را وارد حلقه حریف بکند یا به طرف حلقه تیم مقابل شوت بزند در زدن شوت توپ باید حتماً به حلقه بخورد تا ۲۴ ثانیه صفر شود اگر توپ به تخته بخورد ۲۴ ثانیه ادامه می یابد و اگر توپ توسط تیم مقابل اوت شود باز هم ۲۴ ثانیه ادامه می یابد. ۲۴ ثانیه موقعی صفر می شود که ۱- خطا صورت بگیرد ۲- بازیکن تیم مقابل با پا توپ را به اوت بیاندازد. اگر دستگاه ۲۴ ثانیه بوق بزند و توپ از دست بازیکن رها شده و در هوا باشد، اگر گل شود گل قبول می باشد. اگر در هوا با دست بازیکنی لمس شود و گل شود گل مردود می باشد .

رانینگ (Running): موقعی که بازیکن توپ را در دست گرفته و یک یا دو گام به اطراف برود، رانینگ نام دارد.

دبل (Double): دربیبل کردن از زمانی شروع می شود که بازیکن کنترل توپ را در اختیار گرفته و با انداختن و زدن آن در تماس با زمین دوباره آن را قبل از اینکه به بازیکن دیگری برخورد کند لمس نماید. زمانی دربیبل خاتمه می پذیرد که با دست آن را گرفته و یا اجازه دهد توپ در دست یا دستها استراحت نماید. زمانی که توپ با دست دربیبل کننده در تماس نیست ، تعداد گامهای برداشته محدود نخواهد بود.

بازیکن مجاز نیست پس از خاتمه دربیبل ، برای بار دوم اقدام به دربیبل نماید. در صورتیکه این عمل را انجام دهد مرتکب تخلف ”دبل“ شده است.

پای پیوت (pivot): اگر بازیکنی توپ را در دست داشته و یک پا را ثابت و پای دیگر را به هر طرف که بخواهد به حرکت در آورد پای ثابت را پای پیوت می گویند. اگر بازیکنی با توپ با دو پا همزمان به زمین بیاید هر دو پای او پای پیوت می باشد. اگر یک پای خود را بلند کند پای دیگر به عنوان پای پیوت خواهد بود.

۳- خطاها :

خطای شخصی : ۱- بلاک کردن ۲- شارژ کردن ۳- دفاع از پشت سر ۴- تماس با دست ۵- نگهداشتن ۶- استفاده غیرقانونی از دستها ۷- هل دادن ۸- اسکرین غیر قانونی خطای شخصی در تمامی حالات جهت بازیکن خاطی اعلام می شود.

خطای طرفین : خطایی است که دو بازیکن مخالف روی همدیگر در یک زمان انجام می دهند.

خطای غیر ورزشی : خطای شخصی است که به طور عمد روی بازیکن با توپ و یا بدون توپ صورت می گیرد و جریمه آن دو پرتاب آزاد و مالکیت توپ از وسط زمین می باشد.

دیسکالیفه (اخراج): هرگونه خطایی خارج از روحیه ورزشکاری را با دیسکالیفه (اخراج از زمین بازی) جریمه و دو پرتاب آزاد و مالکیت توپ از وسط زمین به حریف داده می شود.

خطای فنی : خطایی است که بدون برخورد بازیکن بوجود می آید. جریمه آن یک پرتاب آزاد با مالکیت توپ از وسط زمین می باشد. خطای فنی برای بازیکن ذخیره دو پرتاب آزاد با مالکیت توپ و خطای فنی برای مربی و

همراه تیم دو پرتاب آزاد و مالکیت توپ است.

خطای تیمی : در هر ده دقیقه، تیمی که خطاهای انجام شده آن بیش از ۴ خطا باشد، خطای تیمی محسوب می شود و جریمه آن دو پرتاب آزاد توسط بازیکنی که خطا روی آن اتفاق افتاده است انجام می شود.

پنج خطا: در بازی هایی که در چهار وقت ده دقیقه ای برگزار می گردد ، بازیکن پس از انجام ۵ خطا باید زمین را ترک کند و تا ۳۰ ثانیه بعد ، یک بازیکن دیگر جایگزین وی گردد. این قانون را قانون پنج خطا می گویند.

خطای تماس با توپ بالای سطح حلقه: بازیکن مدافع و مهاجم ، تویی را که برای شوت رها شده و در حال پیمودن قوس نزولی است و کاملاً بالای استوانه حلقه قرار دارد نباید لمس کنند یا بزنند ، همچنین زمانیکه توپ به تخته برخورد می کند و در بالای سطح حلقه است ، مجاز به لمس توپ نیستند. در غیر اینصورت ، مرتکب تخلف شده اند که سخت ترین جریمه آن پذیرش گل است.

نیمه (برگشت توپ به زمین دفاعی): زمانیکه یک بازیکن در زمین حریف (زمین حمله) مالکیت توپ را در اختیار می گیرد ، نباید توپ را به زمین دفاعی (زمین خودی)

برگرداند. این امر یک تخلف است و توپ در اختیار تیم مقابل قرار خواهد گرفت.

۴-زمان بازی :

زمان بازی از چهار دوره (پریود) ده دقیقه ای تشکیل می شود. زمان استراحت بین دوره اول و دوم ۲ دقیقه است و زمان استراحت بین دوره سوم و چهارم ۱۵ دقیقه است (نیمه بازی). زمان استراحت بین دوره سوم و چهارم ۲ دقیقه است.

۵-زمان استراحت (Time Out) :

زمان استراحت ، یک دقیقه است که در صورت درخواست به تیم واگذار می شود. زمان استراحت مطابق مقررات زیر به تیم ها داده می شود :

برای بازی هایی که در چهار دوره ۱۰ دقیقه ای برگزار می شود ، برای نیمه اول دو زمان استراحت به هر تیم داده می شود و در نیمه دوم ، سه زمان استراحت برای هر یک از تیم ها منظور می شود. برای هر وقت اضافی نیز یک زمان استراحت برای هر تیم مجاز است.

۶- امتیاز مساوی و وقت اضافی :

در صورت مساوی بودن امتیاز در پایان نیمه دوم ، بازی با وقت اضافی ۵ دقیقه ای ادامه می یابد. در صورت تساوی مجدد ، ۵ دقیقه های اضافی بهمین ترتیب تکرار می شود. قبل از شروع هر ۵ دقیقه وقت اضافی ، دو دقیقه برای استراحت منظور می شود. هر ۵ دقیقه مثل شروع دو نیمه، با مالکیت تناوبی آغاز می گردد. در وقت اضافی ، تیم ها با همان حلقه نیمه دوم یا پرپود چهارم ، بازی را دنبال خواهند کرد.

۷- تعویض بازیکنان :

تعداد تعویض ها در بسکتبال محدودیت ندارد ، ولی انجام تعویض در شرایط زیر مجاز نیست :

۱- بعد از گل شدن توپ (مگر اینکه تیمی که گل خورده است درخواست تایم استراحت کند و یا اینکه خطایی اعلام شود).

۲- زمانیکه توپ در بازی به جریان بیفتد. همچنین در مرحله پرتاب پنالتی.

۳- در بین پرتاب های پنالتی ، مگر اینکه بین پرتاب ها خطا انجام شود.

۸- لباس بازیکنان :

بازیکنان هر تیم باید دارای پیراهن و شورت یک رنگ و یک شکل باشند. جلو و عقب پیراهن و شورت باید یک رنگ باشد. لباسها از اعداد چهار تا پانزده شماره گذاری می شوند. شماره های جلوی پیراهن ده سانتیمتر و شماره های پشت پیراهن بیست سانتیمتر عرض دارند. رنگ شماره باید از رنگ پیراهن متمایز باشد. پیراهن های یک تیم باید یک رنگ و ساده باشد. پیراهن های یک تیم باید یک رنگ و ساده باشند. پیراهن های یک تیم باید یک رنگ و ساده باشند. پوشیدن پیراهن آستین دار مجاز نیست. پوشیدن تی شرت در زیر پیراهن مجاز نیست ، مگر اینکه با مجوز کتبی پزشک و هم رنگ پیراهن باشد. پوشیدن زیرشورتی نیز در صورت هم رنگ بودن با شورت بلامانع است. شماره ها باید برای منشی و داوران ، واضح و قابل رویت باشد. تبلیغات روی پیراهن موقعی مجاز است که مانع دیدن شماره بازیکن نشود. در هیچ شرایطی نباید شماره از اندازه های اعلام شده کوچکتر باشد. تیم ها باید دو رنگ لباس (تیره و روشن) در اختیار داشته باشند. در هر مسابقه ، تیم اول (میزبان) باید لباس روشن بپوشد و تیم دوم (میهمان) لباس تیره رنگ داشته باشد. پایین پیراهن باید در داخل شورت قرار گیرد. حداقل بیست دقیقه قبل از شروع مسابقه ، مربی موظف است اسامی کلیه بازیکنان ، کاپیتان ، پنج نفر بازیکن شروع کننده ، مربی و کمک مربی را به میز منشی ارائه نماید.

۹- داوران :

مسابقه معمولاً با همکاری شش نفر داوری می شود. این افراد عبارتند از : سرداور و کمک داور که توسط داوران

نشسته یعنی: منشی، کمک منشی، وقت نگهدار و مسئول بیست و چهار ثانیه همراهی می شوند. در بعضی موارد ممکن است ناظر فنی نیز وجود داشته باشد که بین منشی و وقت نگهدار قرار می گیرد و زمانیکه بازی متوقف باشد، می تواند سرداور و داور را کمک و راهنمایی کند. داوران باید لباس مخصوص داوری به تن داشته باشند که شامل پیراهن طوسی، شلوار بلند مشکی، کفش مشکی بسکتبال و جوراب مشکی است.

۱۰-وظایف سرداور:

سرداور باید تمامی تجهیزاتی که مورد استفاده داوران قرار می گیرد، از جمله ساعتها را بازرسی و تایید نماید. سرداور نباید اجازه دهد که بازیکنان وسایل خطرناک همراه داشته باشند (وسایلی مانند انگشتر، گردن بند، گیره سر، محافظ انگشت دست، میچ و بازو و...). سرداور در آغاز هر نیمه یا هر دوره بازی یا وقت های اضافی، توپ را در دایره وسط زمین بین دو بازیکن مخالف به هوا می اندازد (جامپ بال). داور می تواند در موقعیت های خاصی بازی را قطع نماید اما تصمیم گیری درباره ادامه یا توقف بازی از اختیارات سرداور است. البته در این موارد، سرداور مطابق مقررات عمل می نماید. سرداور هر وقت لازم بداند، می تواند ورقه امتیاز را بررسی کند و بالاخره نظریات اعضای گروه داوری، با تصویب او بعنوان نتیجه مسابقه اعلام می گردد. سرداور موظف است در مواردی که در قانون پیش بینی نشده است، تصمیم لازم را اتخاذ نماید.

۱۱-وظایف داور:

تشخیص و اعلام گل شدن توپ، برعهده داور است. داور می تواند در موقعیت های خاص، بازی را قطع کند. داوران، بازی را بر طبق قوانین مربوطه اداره خواهند کرد و این اداره نمودن شامل به بازی گذاشتن توپ، قطع کردن بازی و اعلام توپ مرده با به صدا درآوردن سوت در موقع لزوم است. از جمله وظایف داوران، موارد زیر قابل ذکر است: به صدا درآوردن سوت برای متوقف ساختن هر نوع عمل بعد از اعلام توپ مرده، تعیین جرایم خطاها، اعلام تایم اوت برای استراحت، اشاره کردن با سر برای داخل شدن بازیکن ذخیره به زمین بازی، دادن توپ (نه پرتاب کردن) به بازیکن که آن را از خارج زمین بهمان ترتیبی که در این مقررات پیش بینی شده، به داخل پرتاب کند، شمردن آهسته ثانیه ها برای اجرای مقررات مربوط به پرتاب آزاد و به جریان انداختن توپ از بیرون بعد از خطای ده ثانیه.

مسئولیت اداره مسابقه از بیست دقیقه قبل از شروع تا خاتمه آن برعهده داوران است.

۱۲-وظایف منشی و کمک منشی:

منشی باید اسامی و شماره کلیه بازیکنان ، افرادی که بازی را شروع می کنند و ذخیره هایی که بعدا وارد زمین خواهند شد ، در جدول ثبت کرده باشد. او باید همواره مجموع امتیازات را داشته باشد. گل های ۲ یا ۳ امتیازی و پرتاب های آزاد به ثمر رسیده را ثبت نماید و همچنین خطاهای شخصی یا فنی بازیکنان را پس از اعلام ثبت کند ، پنجمین خطای بازیکن (در بازی های شامل چهار دوره ده دقیقه ای) را سریعاً اعلام نماید. منشی باید زمانهای استراحت و محدودیت آن را اطلاع دهد. در ضمن باید جمع خطاهای هر بازیکن و تیم را همواره حاضر داشته باشد تا در موقع لزوم آن را اعلام نماید. همچنین منشی ، مسئول اعلام محدودیت خطای تیمی نیز هست. در ضمن مسئولیت تعویض جهت مالکیت تناوبی نیز بعهده منشی می باشد.

۱۳-وظایف وقت نگهدار :

وقت نگهدار ، مسئول نگهداری وقت بازی است. او باید سه دقیقه قبل از شروع نیمه ، داوران را آگاه سازد. در هنگام زمان استراحت ، وی مسئول راه اندازی ساعت است و باید ۵۰ ثانیه پس از شروع زمان استراحت ، خاتمه آن را اعلام نماید. وقت نگهدار باید با صدای بوق خاتمه دوره ، نیمه یا وقت اضافی را اعلام کند.

۱۴-وظایف مسئول بیست و چهار ثانیه :

به محض دریافت توپ توسط بازیکن در زمین ، دستگاه بیست و چهار ثانیه شروع بکار می کند. تا زمانیکه تیم مقابل ، کنترل را به دست گیرد ، دستگاه متوقف می شود و هیچ ثانیه ای را نباید نشان دهد و مجدداً بکار بیافتد که این از جمله وظایف مسئول بیست و چهار ثانیه است.

۱۵-وظایف کاپیتان :

در صورت لزوم ، کاپیتان ، نماینده تیم در زمین خواهد بود. او اطلاعات موردنیاز را در اختیار داور قرار می دهد. کاپیتان با رفتار مودبانه و زمانیکه وقت مرده باشد ، از داور اطلاعات لازم را کسب می کند. در صورت عدم حضور مربی ، کاپیتان بعنوان مربی می تواند انجام وظیفه نماید.

قوانین جدید بسکتبال :

تصویب تغییرات و قوانین جدید بسکتبال

همزمان با برگزاری مراسم قرعه کشی رقابتهای بسکتبال بازیهای المپیک در پکن، تغییرات قوانین بسکتبال توسط هیئت مدیره فیبا به تصویب رسید. طی جلسات دو روز گذشته، هیئت مدیره فیبا تغییرات تاریخی قوانین

بسکتبال که پیش از این توسط گروه کارشناسان کمیته فنی فیبا بطور کامل بررسی و پیشنهاد شده بود را مورد تصویب قرار داد. این تصمیمات از آن جهت حائز اهمیت است که به یکسان سازی قوانین بسکتبال در سراسر جهان کمک می کنند.

افزایش فاصله خط پرتاب ۳ امتیازی (که از سال ۱۹۸۴ وضع شده بود) و همچنین تغییر شکل محوطه سه ثانیه از دوزنقه به مستطیل (که در دهه ۱۹۵۰ شکل گرفته بود) از اهم تغییرات صورت گرفته هستند که بطور خلاصه در ادامه ذکر می شوند:

قوانین رسمی بسکتبال در سال ۲۰۰۸

اصلاحات زیر از اول اکتبر ۲۰۰۸ یعنی پس از المپیک پکن لازم الاجراء خواهند بود:

ماده ۳-۴- لباس ورزشی

تصمیمات مربوط به اینکه بازیکنان می توانند زیر لباس بازی خود تی شرت به تن کنند لغو می شوند.

ماده ۳-۲-۲۵- افتادن بازیکن روی زمین

افتادن و لیز خوردن بازیکن هنگامیکه توپ را در دست دارد قانونی است.

ماده ۳-۱-۲۸- انتقال توپ به زمین حمله

هنگام دریبل زدن، توپ وقتی از زمین عقب به زمین حمله می رود که توپ و هر دو پای بازیکن دریبل کننده، زمین حمله را لمس کنند.

ماده ۲-۱-۳۰- بازگشت توپ به زمین عقب

بازیکنی که از زمین حمله پریده و با گرفتن توپ در هوا مالکیت جدیدی برای تیم خود کسب می کند و سپس در زمین عقب تیم خود فرود می آید، مرتکب تخلف نمی شود.

ماده ۳۱- دخالت در حمله

در صورتیکه بازیکنی از داخل و زیر سبد توپ را لمس کند مرتکب دخالت در حمله می شود (که یک تخلف ساده نیست) و تمامی تبعات قانونی آن لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۴-۱-۳۶- خطای غیر ورزشی

در صورتیکه هیچ مدافعی بین مهاجم و سبد دفاعی نباشد و بازیکن مدافع به قصد توقف ضد حمله، از کنار و یا پشت با حریف برخورد ایجاد کند، این برخورد باید غیر ورزشی در نظر گرفته شود.

ماده ۱-۳-۳۸- خطای فنی

برای بازیکنی که آرنج خود را بیش از حد حرکت می دهد (بدون برخورد) می توان خطای فنی اعلام کرد.

قوانین رسمی بسکتبال در سال ۲۰۱۰

اصلاحات زیر بشرح ذیل لازم الاجرا خواهند بود:

- برای مسابقات سطح بالا/ رده ۱ (مسابقات اصلی و رسمی فیبا یعنی: مسابقات المپیک، مسابقات قهرمانی جهان مردان و زنان، مسابقات زیر ۱۷ سال و زیر ۱۹ سال قهرمانی جهان - مردان و زنان، مسابقات قهرمانی قاره ها و مناطق - مردان و زنان) پس از اول اکتبر ۲۰۱۰، یعنی بعد از مسابقات قهرمانی جهان در سال ۲۰۱۰.

- برای مسابقات سطح متوسط / رده ۲ (سایر رقابتهای رسمی فیبا و مسابقات طراز اول فدراسیونهای ملی) پس از اول اکتبر ۲۰۱۲، یعنی بعد از مسابقات المپیک لندن

ماده ۳-۲-۲- خطوط پرتاب آزاد و منطقه ۳ ثانیه

منطقه ۳ ثانیه باید منطقه مستطیل شکلی باشد که روی زمین بازی مشخص می شود.

منطقه ۳ ثانیه باید به شکل مستطیل مطابق آنچه در شکل زیر نمایش داده شده باشد (بجای شکل دوزنقه ای فعلی).

ماده ۴-۲-۲- منطقه شوت ۳ امتیازی

فاصله خط پرتاب ۳ امتیازی باید ۶/۷۵ متر باشد (بجای ۶/۲۵ متر فعلی).

ماده ۶-۲-۲- پرتاب به داخل زمین از خطوط کناری

باید دو خط کوچک در بیرون زمین و روبروی میز منشی و منطقه نیمکت تیمها علامت زده شود بطوریکه لبه

بیرونی آن از لبه داخلی خط انتهائی ۸/۳۲۵ متر فاصله داشته باشد، بعبارت دیگر این خطوط در تراز بالای

قوسهای سه امتیازی قرار می گیرند.

در ۲ دقیقه پایانی بازی و یا وقت اضافی و پس از درخواست زمان استراحت (تایم اوت) توسط تیمی که مالکیت

توپ را در زمین عقب در اختیار داشته باشد، شروع مجدد بازی باید از روبروی میز منشی و محل "خط پرتاب به داخل زمین" انجام شود (بجای از محل ادامه خط نیمه زمین در قانون فعلی).

ماده ۷-۲-۲- نیمدایره بدون شارژ

نیمدایره بدون شارژ باید در زیر سبد ترسیم شود. فاصله داخلی این نیمدایره از مرکز سبد (روی زمین) باید ۱/۲۵ متر باشد.

در صورتیکه بازیکن مهاجم با مدافعی که در نیمدایره بدون شارژ (خطای حمله) ایستاده است برخورد کند، خطای شارژ اعلام نخواهد شد.

ماده ۲۹- بیست و چهار ثانیه

اگر لازم باشد شروع مجدد بازی از بیرون زمین و در زمین عقب انجام شود، در صورتیکه قوانین مربوطه شروع مجدد ثانیه شمار ۲۴ ثانیه را از ۲۴ ثانیه ایجاب کنند، این عمل باید انجام شود.

اگر لازم باشد شروع مجدد بازی از بیرون زمین و در زمین حمله انجام شود، در صورتیکه قوانین مربوطه شروع مجدد ثانیه شمار ۲۴ ثانیه را از ۲۴ ثانیه ایجاب کنند باید به روش زیر عمل شود:

- در صورتیکه در زمان توقف بازی، ثانیه شمار ۲۴ ثانیه، ۱۴ ثانیه و یا بیشتر را نمایش دهد، ثانیه شمار بدون تغییر باقی می ماند و به ۲۴ ثانیه تغییر نخواهد کرد.

- در صورتیکه در زمان توقف بازی، ثانیه شمار ۲۴ ثانیه، ۱۳ ثانیه و یا کمتر را نمایش دهد، ثانیه شمار به ۱۴ ثانیه تغییر خواهد کرد.